

Delavec izbija vsak peto 4 s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 24.—, za pol leta K 12.—, za četiri leta K 6.—. Posamezna številka 40 vin. naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljavo na urodništvo in upravištvo Ljubljana, Šelensburgova ulica št. 6. II. nadst. Telefon št. 125.

DELAVEC

Rokopis se ne vračajo. — Inzerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 85 vinarja, pri trikratni po 80 vinarja, pri šestkratni po 75 vin., pri celoletnih objavah po 70 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave št. stane mm vrstica 60 vin. — Reklam. so poštnino prosta. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Poziv.

Z obzrom na dogodke z dne 24. aprila 1920 na Zaloški cesti v Ljubljani, je pokrajinska strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani izdala proglas, da ima organizirano delavstvo dne 1. maja delati, za služek tega dneva pa odračunati za fond, ki ga ustanavlja pokrajinska strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani za podpiranje vdov in sirot po žrtvah delavske solidarnosti. Tovariši, sodrugli! Padli tovariši so v resnici žrtve solidarnosti, žrtve samozatajevanja, žrtve proletarske stvari, proletarske zvestobe.

Dolžnost nam veleva, da ohranimo ter izkažemo čut proletarske solidarnosti in zvestobe do svežih grobov na ta način, da vsaj za silo preskrbimo vdove in sirote po onih, ki so prelili za proletarsko stvar svojo srčno kri.

Kopica revnih vdov in še večja kopica popolnoma nepreskrbljenih sirot se zviha v boli in plače za onimi, ki so jim skrbeli za vsakdanji kruh. Kruta usoda je to. Solz tem vdovam in sirotam ob taki kruti usodi sicer ustaviti ne moremo, obvarovat pa jih moramo lakote, ki jim je z neusmiljeno roko potrkala na vrata.

Dajmo jim kruha! Slovenski proletarijat mora smatrati sirote, kojih očetje so izgubili svoje življenje v znamenju delavske solidarnosti in zvestobe do proletarske stvari za svoje.

V to svrhu je ustanovila pokrajinska strokovna komisija za Slovenijo sklad za ostale po žrtvah z dne 24. aprila 1920 ter

jo sklenila pozvati vsa zavezno delavstvo žrtvovati v ta sklad svoj enodnevni zaslužek.

Tovariši, delavci in delavke. Ako hočemo v resnici skrbeti za vse prizadete vdove in sirote ter za težko ranjene, skrbeti za vzgled sirot, tedaj mora biti fond dosti jak, da bo pokrajinska strokovna komisija v stanu vršiti tozadevno svojo prevzeto nalogo tako, da bo v čast slovenskemu proletarijatu. Zato računamo s vsjo gotovostjo, da se napravljeni sklep v polnem obsegu in polni meri izvrši.

Zaupniki in odbori vseh krajevnih skupin vseh strokovnih organizacij naj poskrbo, da se v posameznih obratih, v kolikor se to še ni zgodilo, določi dan, za katerega se celodnevni zaslužek pobere in vpošlje za fond za ostale po žrtvah. Vsi tozadevni denarni zneski se morajo pošiljati po položnici »Splošnega kreditnega društva v Ljubljani«. Položnice so se v ta namen razposlale. Kjer bi pa položnic manjkalo, naj se jih potom dopisnice zahteva pri pokrajinski strokovni komisiji v Ljubljani, Šelensburgova ulica 6. (Ivan Tokan). Ako bi se nameraval vposlati nabrani denar potom poštne nakaznice, naj se naslovi istotako na s. Tokana, ki prejeti denar naloži v gori omenjenem denarnem zavodu.

Olede rudarjev in železničarjev bo pokrajinska strokovna komisija sporazumno z obema tozadevnimi strokovnimi organizacijami določila tekem meseca maja pozneje dan za odračunanje zaslužka tega dne.

Zaupniki po obratih v sporazumu s svojimi tovariši oziroma sodelavci tudi lahko naprosilo vodstvo, da ono kolektivno odračuna za vse v obratu vposlano delavstvo zaslužek določenega dneva ter ga izroči glavnemu zaupniku, ki ga potem na gori označeni način vpošlje na določeno mesto.

Vsi nabrani zneski se bodo vsaki teden sproti izkazovali v »Delavcu«.

Ravnotako se bo pozneje izkazovalo, kako se nabrana sredstva porabijo.

Tovariši! Z ustanovitvijo fonda za podpiranje vdov in sirot dokumentiramo srčno našo proletarsko čustvovanje. Dokazemo, da se je dan 24. april 1920 globoko zaril v srce slovenskega proletarijata, kajti ta dan je proletarska kri zapечатila delavsko solidarnost in proletarsko zvestobo.

Fond za preskrbo vdov in sirot bo posebljeni spomenik in zgodovinski čin, ki bo poznejšim, srečnejšim masam delavstva dokazoval požrtvovalnost slovenskega proletarijata v težkih njegovih bojih za socialno pravičnost. Hvaležne pa nam bodo tudi uboge sirotice in njih od žalosti potrte matere.

Na delo!

Škandal.

Vsemu smo že navajeni: oderuštvu, izkoriščanju, veriženju in drugim takim »krepostim« patrijotičnih elementov. Da pa brezobraznost posameznikov te družbe sega še dalje nismo verjeli, a vendar je tomu tako.

LISTEK.

Majske misli proletarca.

Polna pomlad je zadihala preko izpočite narave. In prišel je naš proletarec za delo, da upostavi nove temelje svojemu obstoju z gorečo nado v boljšo bodočnost. Spomnil se je v tem hipu svoje preteklosti, katera mu je zarisala v obraz krepke poteze dolgotrajnega trpljenja, znake trdega dela. Kolikokrat je že sijalo nanj ravnotako pomladno solnce, kolikrat je gledal vso pestrost mlade Vesne — toda svojega solnca svobode še ni dočkal, proletarčeva pomlad še ni vzkliła in na njegovo pot ni še nihče nasul cvetja! Trda, s trnjem in ostrim kamenjem je posuta njegova pot. —

S krvjo in potnimi sragami je pisana naša zgodovina od pamtliveka do danes. Ko živimo v nekaki renesansi. Zdi se, da se je ravno v 20. stoletju pričel odigravati nov akt proletarskega pokreta, ko zmaguje in stopa na površje živa vera, pravi, čisti socializem, ki zasleduje z vso energijo težnje izkoriščanega elementa. Ozornostne mase sestradanih, bosih in nagih

so započele ono silovito gibanje po celi Evropi in Ameriki in tako vzbudile splošno zanimanje. Dobro organizirane kapitalistične družbe so začutile majajocha se tla pod seboj in z neko grozo strmijo v, zanje nepojmljivo in nejasno delavčevo bodočnost. Dobro vedo, da so jim ustvarile nakopičeni kapital le žuljave roke, dobro vedo tudi, da izmnozane sile morejo dobiti okrepitev, katero pa zamorejo črpati le iz boljše bodočnosti. In ustvariti proletarijatu boljše čase, pomeni propad kapitalizma.

A vendar ne more iti več tako naprej. Upostavitve novega družabnega reda je življenska potreba vsakega zemljana in eksistenčni pogoj proletarca.

Kako kruto se poigravajo današnje nevzdržljive razmere s trpinom. V neznoznem navijanju cen in v podlem koristolovstvu je jasno označen peklenški namen uničiti delavstvo, ki vzdržuje s žulji svojih rok državo in sploh ves aparat. Vidimo ostre puščice, ki nas obdajajo kroginkrog in poznamo sovražnika, ki je vsled podpiranja od buržoazije ne samo drzen, ampak naravnost brezvesten. Izsiljujejo nam bolj, prisilili nas hočejo, da napravimo smel izpad, toda tega se homo

storili, ker vemo, da bi obviseli na osteti. Pošteni smo in zahtevamo samo to, kar nam predpisuje človečansko pravo. Mi obsojamo prelitvanje nedolžne krvi, ker smatramo to za pojav barbarstva. Trezno mora biti naše mišljenje in jasne zahteve, ker so pravične.

Hudo je danes živeti in neznozne so razmere. Toda, slutimo, da je vse to nekaka predpriprava za oni 1. maj, ko bo do kosti izmučeni proletarec dvignil z ponosom svojo glavo in pogledal v boljšo bodočnost, v dobo polnega osvobođenja. Da, slutimo, da ni več daleč čas, ko se bomo pozdravili na našo Veliko noč. Imamo zavest, da se našim stremljenjem pridružuje velika večina modernih, ki bodo zastopali interes proletarijata in zagovarjali njegove težnje povsod, kjer nam nasprotujejo izkoriščevalci. Ljudje smo, ki hočemo živeti in ki imamo pravico zahtevati od življenja najmanj to, da živimo.

Naše oči so obrnjene proti obzorju, kjer žari naša kri in čakamo, da iz te krvi zasije svobodna zarja, da bodo naše pune srage kot hladilna rosa majniškega jutra.

Ni temu davno: deželna vlada je regulirala mlevnine pod pogojem, da morajo posestniki mlinov mlinskim delavcem priznati od njihove strokovne organizacije predlagano povišanje plač. Mlevnina velja za vse mline v Sloveniji jednako, a glej, pri mlinskim posestniku na Viru pri Domžalah pa imajo tamkaj uposleni delavci skoraj za polovico manjšo plačo kakor na primer v mlinih v Celju, Kranju, Mariboru itd. Pa nikarte misliti, da pobira dotični gospod morda manjšo mlevnino kakor drugi.

Kaj pa, če bi deželna vlada tudi v takem slučaju pokazala svojo energijo in stopila takemu hiperoderuhu malce na prste. Dobro bi bilo pokazati, da velja pravica za vse enako tudi takrat, ko se gre za nikoli s tega mlinskega posestnika. A ne samo deželna vlada za Slovenijo, iz koje naredb gotovi gospodje norce hrlejo: tudi obrtno nadzorništvo bi prav storilo, če bi se nekoliko pobrigalo, kako je z delavnim časom pri dotičnem gospodu. Prišlo bi na sled, da delavci v 36 urah delajo celih recij in piši 27 ur! Tako početje mlinskega magnata presega že vendar vse meje dopustnosti.

Adalbert Žargi.

Dne 4. maja t. l. je ob priliki požara na južnem kolodvoru v Ljubljani, smrtno ponesrečil predsednik ljubljanske podružnice lesnih delavcev, sodr. Adalbert Žargi. Pokojni je bil jako simpatičen in delaven predsednik te podružnice, ter je užival med lesnimi delavci vsestransko zaupanje, kar je dalo povod, da je bil na zadnjem občnem zboru izvoljen za predsednika. Že v tej kratki dobi svojega delovanja v korist in povzdigo društva je pokazal, da se v njem nismo varali. Pokojni Žargi je bil po poklicu tapetnik, vposlen pri tvrdki I. I. Naglas. Bil je tudi član ognjegascev, v tej lastnosti ga je imenovanega dne dohitela tragična smrt v dobi 37. let. Ponesrečenec zapušča vdovo in tri nepreskrbljene otroke. Nagla in nesrečna smrt našega vrliga sodruka, ki je sledil le nekaj dni žrtvi proletarske solidarnosti sodr. Ježeku, ki je bil po poklicu tudi tapetnik in član našega društva v hladni grob. Na vse, ki smo ju poznali in z njima delali in trpeli, navdaja trpka žalost. Izguba teh dveh naših prijateljev je žalostna tragedija naše usode. Uživajta drago odkupljeni pokoj, delo, katero sta morala ostaviti, hočemo nadaljevati.

Bolni in onemogli delavci pozor!

Poverjeništvu za socialno skrb pri deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani nam je poslalo naslednje obvestilo:

Podpisano poverjeništvu razpolaga s kreditom za podporo bolnim in onemoglim delavcem.

Da porabimo ta kredit, vabimo strokovno komisijo, da opozori včlanjene delavce na ta kredit. Upoštevati bomo predvsem bolne delavce na pljučih, za katere bi plačevalo poverjeništvu oskrbne stroške v državnem zdravilišču Topolšica pri Sošanju.

Pravilno predvsem z zdravniškim in ubožnim izpričevalom opremljene prošnje je vložiti pri poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani.

Prporočamo tovarišem, katerim bi bilo zdravljenje potrebno, da se gori omejenem prtljaku poslužijo.

Kovinarjem v razmišljanje.

Prva naloga vsake naše strokovne organizacije je vzgajati in izobraževati svoje člane potom diskuzij, sestankov, shodov, brošur in kar ne smemo nikdar pozabiti, potom delavskega časopisja. Vsak delavec, osobito vsak kovinar, se mora zavedati, da je njega stanovska dolžnost, obiskovati vedno vse prireditve svoje strokovne organizacije, ako ga že direktno tangirajo ali ne, pazno čitati svoj strokovni list »Delavec«, kajti izobrazba delavstva je tisto orožje, ki bo delavstvo rešilo sužnosti izpod kapitalističnega jarma ter ga privedlo do kočnega cilja, za katerim stremimo že leta in leta. Ne delajmo si iluzij s socializacijo obratov itd., dokler bo celokupno delo v strokovnih organizacijah odvisno le od nekaterih zavednih marljivih sodrugov; članstvo v splošnem bo pa kazalo zanimanje za organizacijo le pri mezdnih gibanjih. Sodrugi kovinarji, bodimo si odkriti, ter zavedajmo se svoje dolžnosti napram organizaciji, obiskujmo vse njene še tako malenkostne prireditve in videli boste, da uspeh ne bo izostal.

Druga naloga strokovne organizacije je izboljševati materialno stanje svojim članom. Ta je in mora biti tesno spojena s prvo, kajti dostikrat je odvisen uspeh mezdnege boja od višine izobrazbe in nastopa delavskih zaupnikov oziroma zastopnikov organizacije. Vsaj to lahko opazujemo dan na dan v neprestanih mezdnih bojih.

Osrednje društvo kovinarjev se je od vsega začetka zavedalo svoje težke naloge. Tako smo danes lahko ponosni na našo organizacijo, potom katere smo dosegli vsestransko lepe uspehe, seveda se marsikje ni moglo storiti in doseči to, kar le bilo prvotno nameravano, ker so se šele poznele pokazale zapreke. Nahajamo se pa v abnormalnih razmerah, kar nam da misliti, kakšno naj bo naše delo v bodoče. Biti moramo nadvse previdni, varovati moramo svojo organizacijo kot pumčico svojega očesa. Biti moramo vztrajni, strahiti nas ne sme kak mali neuspeh. Kovinarji, bodimo del močne disciplinirane armade jugoslovanskega proletarijata. Bodimo zavedni in razmotrivajmo na svojih sestankih, kako okrepiti svojo organizacijo, da bo kos vsem svojim velikim nalogam kakor mezdni boleml, brezposelnosti, katera nam preti letošnje leto na celih črti. Zadnja poročila z Jesenic in drugod nam to potrjujejo. Merodajni faktorji se že od vsega početka niso brigali za dobrobit delavstva, kljub temu, da so jih delavski zaupniki vedno opominjali. Kaj torej storiti? Odgovor je enostaven, dati bi ga moral vsak organiziran kovinar. Povišati treba dohodke svojih strokovnih organizacij, da bo v stanu plačevati vsem brezposelnim članom, katerih število le že danes veliko, brezposelno podpora.

Odbor ljubljanske podružnice kovinarjev je že dalj časa razmotrival o tem vprašanju, ter je prišel do zaključka, da je povišanje prispevka nezogljna stvar, vsled vedno naraščajoče draginje, oziroma slabe valute. Vse druge strokovne organizacije imajo višje prispevke. Vsled tega je sklenila ljubljanska podružnica povišati tedenski prispevek z dveh na tri krono, dohno zavedajoč se sedanega položaja. Sodrugi kovinarji v Sloveniji, pripravimo se, ako že ni prepozno in premalo. Na Hrvaškem, v Nemški Avstriji le prispevek že 5 K. Vsak delavec vendar na sebi nabhaj čuti, kaj se kupi za 2 K. Pred vojno smo plačevali skoro en četrt svojega dnevnega zaslužka, ko ni bila predvidna

Brezposelnost I. dr., v sedaj plačujemo kljub slabi valuti komaj to, kar v pol ure zaslužimo. Sodrugi v provinci, razmišljajte o tem takoj, dokler še ni prepozno in prišli boste do istega zaključka kot ljubljanski kovinarji. Treba je malo razumevanja, trdne volje, socialistične zavesti in upoštevati duh časa in videli boste ravno pot ki vodi do zmage. I. Širca.

Tobačno delavstvo.

Zadnji složni nastop moškega delavstva leži našim klerikalcem še vedno globoko v želodcu. Potrebna bo temeljita operacija preden bodo okrevali. Ker z raznimi lažmi po njihovem časopisju niso nič dosegli, begajo delavstvo v tovarni, da se s štrajkom ni nič doseglo, povemo jim na uho, da bi niti še danes ne bili izplačani oni poviški od 1. januarja naknadno, ako bi ne bilo stavke. Nadalje je odobreno novo povišanje prejemkov na podlagi zahtev, predloženih ob izbruhu štrajka v strani saveza. Nadalje se je doseglo, da se sestavi permanentni odbor iz zastopnikov posrednih organizacij saveza za vsako tovarno posebej, katerega naloga je udeleževati, v koliko cene naraščajo, da se v toliko tudi prejemki delavstva zvišujejo. V kratkem pride zastopnik saveza v Ljubljano, kateri bode podal natančna poročila.

Zakoni in naredbe.

Naredba poverjeništvu za socialno skrbstvo o ustanovitvi komisije za ugotavljanje cen živlenskimi potrebščinam in določanje eksistenčnega minimuma.

Člen 1.

Da se ustvari zanesljiva podstava za sklepanje mezdnih pogodb, veljavnih za daljšo dobo, se ustanavlja v področju poverjeništvu za socialno skrbstvo posebna komisija, ki ima nalogo, da ugotavlja cene najvažnejšim živlenskimi potrebščinam, določa eksistenčni minimum samcev in družin ter oddaja v teh vprašanjih na zahtevo oblasti in strokovnih organizacij izvedeniško mnenje.

Člen 2.

Komisija ugotavlja cene za nastopne živlenske potrebščine: goveje meso, slanino, mast, pšenično moko, krušno moko, koruzno moko, pšenični zдроб, koruzni zдроб, fižol, lečmenček, kaša, zetje, repa, krompir, čebulo, sladkor, sol, kavo, cikorijsko, jajca, mleko, olje, kis, petrolej, drva, premoz, milo. Po potrebi lahko pritegne komisija v svoje območje še druge važne živlenske potrebščine. Cene se ugotavljajo za vsako zadnjo dekada v mesecu, in sicer posamič kakor tudi povprečno za vse navedene živlenske potrebščine.

Ako komisija ugotovi, da se cene omenjenih živlenskih potrebščin v posameznih krajih bistveno razlikujejo, jih mora ugotoviti za te kraje ločeno, kakor tudi povprečno za vsa Slovenija.

Člen 3.

V komisijo pošljejo po snega zastopnika:

1. Odsek ministrstva za prehrano v Ljubljani.
2. Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani.
3. Gospodarska zveza v Ljubljani.
4. Nakupovalna zadruga v Ljubljani.
5. Strokovna komisija v Ljubljani.
6. Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.

7. Zveza Industričev v Ljubljani.
8. Poverjenstvo za socialno skrbstvo v Ljubljani.

Predsednika komisije imenuje poverjenstvo za socialno skrbstvo.

Komisija sme v gotovih vprašanih pritezati specialne izvedence k sejam.

Člen 4.

Komisija sklepa z večino glasov. Ob enakem številu glasov odloča predsednik.

Člen 5.

Poverjenstvo za socialno skrbstvo vodi vse upravne posle komisije. Pri poverjenstvu se uredi tudi poseben arhiv, sestoji iz poročil o fluktuaciji cen, iz draginskih tabel in vsakomesečnih ugotovitev eksistenčnega minimuma.

Člen 6.

Naredba stopi v veljavo s dnem razglasitve.

V Ljubljani, dne 14. aprila 1920.

Deželna vlada za Slovenijo.

Poverjenstvo za socialno skrbstvo.

Poverjenik: dr. Gosar s. r.

Sirite list „Delavec“.

Nove oblike delavskih mezd.

Gospodarska revolucija, ki gre danes skozi svet, daje temelje kapitalistični družbi. Nastajajo prehodne oblike socialnega življenja, ki skušajo vsaj deloma odvrniti pretečo krizo. Nestalnost denarnega trga in spreminjanje cen živih in drugih življenjskih potrebščin ustvarjajo tudi nove oblike delavskih mezd. Delavski zaslužek naj se spreminja začno s cenami potrebščin in se jim po možnosti prilagodi. Ako pa imamo brzino tega razvoja pred očmi, uvidimo šele, kako težko nastane s tem dejstvom za industrijo, ki zgubi tako trdni temelji za svojo trgovsko kalkulacijo. Še večje ovire pa nastanejo pri onih podjetjih, ki morajo večkrat prenehati z delom vsled pomanjkanja surovin. Treba je delati s krediti, ki postanejo lahko nevarni podjetju. Delavske pogodbe se sklepajo za kratko dobo 3—4 mesecev; po preteku tega časa na je potrebna temeljita revizija, ki spravi delavske mezde zopet v sklad z gospodarstvom v tem trenutku. Delavski zaslužek je v primeri s predvojnimi časom tako nezadosten, da ne zadostuje, da bi se z njim preživljala delavčeva družina. Vpeljane so zato draginske družinske doklade, ki so podjetništvu skrajno neljube. Trdijo namreč, da so nekaj popolnoma neproduktivnega. Ne bomo odgovarjali temu očitku z narodnogospodarskimi razlogi, pripomimo le, da bi bila brez teh dokladov socialna kriza nezadržljiva. Položaj delavstva komplicira v izdatni meri tudi splošna stanovanjska kriza, ter slaba preskrba z oblekami in obutvijo. V tem oziru so razne komisije n. pr. v revirjih trboveljske premogokop. družbe dognale naravnost škandalozne razmere. Tu so nakopičeni grehi desetletij: veliko polje je to, posejano z mrtvaškimi domovi za ljudske mase...

Nadalina komplikacija mezd nastane s tem, da se daje delavstvu zaslužek deloma v živilih, bodisi v ljudskih kuhinjah, ali na potom konzumnih organizacij. Delavstvu je s tem vsaj deloma odvzeta skrb, da si išče potrebščine samo, podjetništvu pa je črna trdnjša podlaga računski kalkulaciji... Toda vsa ta obrambna sredstva ne zadrže bližajoče se gospodarske in socialne krize.

N. Z.

Mezdna gibanja.

V tovarni usnja g. Mergenthalerja v Mostah pri Ljubljani se je na podlagi dogovora med zastopnikom Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok ter posestnikom tovarne uvrstilo pomočnike v dva, pomožne delavce pa v en plačilni razred. Za prvi razred se je določilo K 6, za drugi K 5 in za tretji K 4 plače na uro. Samski delavci imajo prosto stanovanje.

Iz strokovne organizacije.

Pisarna podružnice Osrednjega društva stavbinskih delavcev se nahaja začasnó v Selenburgovi ulici 6/II. Uradne ure ob sobotah od 5.—7. in ob nedeljah od 8.—1. pop. Vsak član naj se ravna po uradnih urah. Plačevanje prispevkov in vpisnine se plačujejo edino pri podružnici in ne pri Osred. društvu, in sicer ob uradnih urah. Priporočali bi posebno zapnikom in odhormikom, da hodijo redno po list „Delavca“; nekaterim bolj oddaljenim ga bomo na dom pošiljali. Kjer je več ljudi skupaj na stavbi, naj pride zapnik sam ponj za vse, da nam ne bodo listi zaostajali v pisarni.

Odborova seja Ljubljanske podružnice Osrednjega društva stavbinskih delavcev se bo vršila v nedeljo dne 16. t. m. ob 9. uri dopoldne v društvenih prostorih. Selenburgova ulica 6/II. Prosi se gotove in točne udeležbe vseh odbornikov. — Načelnik.

Seja zapnikov Osrednjega društva stavbinskih delavcev se bo vršila v soboto dne 15. t. m. ob 5. uri popoldne v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6/II. Dolžnost vsakega zapnika je, da se seje gotovo udeleži. — Načelnik.

Tajništvo osrednjega društva stavbinskih delavcev in sorodnih strok prosi vse one funkcijonarje, ki so z obračuni v zaostanku, da jih čimprej vpošljejo. Vohče veljaj načelo: Obračun za vsak mesec posebej se mora poslati centrali sproti vsaj do srede prihodnjega meseca. — Novšak, tajnik.

Ljubljanska podružnica kovinarjev sporoča vsem svojim članom, ki še niso bili obveščeni o povzvišanju prispevkov, da je članarina s 1. majem t. j. 13. teden 3 K tedensko in ne več 2 K, kar naj člani vpoštevajo.

Centralni odbor osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok poziva vse funkcijonarje krajevnih skupin, da najkasneje do 15. maja 1920 vpošljejo vse zaostale obračune. Nekatere krajevne skupine so več mesecev z obračuni v zaostanku. Centralni odbor opozarja funkcijonarje dotičnih podružnic na odgovornost, kajti, če se mesečnih obračunov ne pošilja, izgubi članstvo dotičnih podružnic vse svoje pravice in take podružnice same pa soodločujejo pravico na prihodnjem rednem občnem zboru osrednjega društva, ki se bo vršil v kratkem. V splošnem pa centralni odbor priporoča ne le točno vpošiljanje mesečnih obračunov, ampak tudi natančno sestavljanje obračunov. To naj sodrugi funkcijonarji blagohotno vzamejo na znanje, kajti le red in točnost je podlaga pravilnemu gospodarstvu. — Centralni odbor.

Iz stavbinske organizacije. V nedeljo 2. maja se je vršila seja centralnega odbora skupno z odborom ljubljanske podružnice. Na dnevnem redu je bilo predvsem vprašanje predsednika in tajnika. Ker je sodrug Nachtigall podal ostavko, smo izvolili soglasno za novega predsednika sodruga Franca Dežnana in za novega predsednika sodr. Možina. Za tajnika osrednjega društva je enoglasno izvoljen sodrug Zvan Boljedrag, ki je že od 15.

marca dalje vodil centralne posle. Pisarna društva se nahaja sedaj v Selenburgovi ulici 6/II, kamor naj se naslavljajo vsa pisma. Podružnice opozarjamo na mesečne obračune, katere naj nemudoma pošljejo. Prihodnja seja Osrednjega odbora se vrši v nedeljo 9. t. m. ob 9. uri dopoldne v društvenih prostorih. — Tajnik.

Dopisi.

Svoječasno je krajevna skupina usnarjev v Šoštanju sklenila, da se ustanovi sklad v tovarni g. Vošnjaka, iz katerega bodo podpirali obolele delavce in delavke iste firme. V dosego tega gotovo plemenitega namena se steka ves drobiž presegajoči cele kroge pri plači v ta sklad. Pričelo se je iz tega sklada tudi izplačevati že podpore. Tovariš Jože Hudobreznik je zadnjič prejel K 150.—, za kar se tem potom zahvaljuje.

Domači pregled.

Izkaz o prejetih zneskih za sklad pokrajinske strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani, za ostale po žrtvah z dne 1. aprila 1920: čevljarški mojster v Šiški odračunal 787 K; Ivan Vrhovec iz delavnice protez 538 K; mlinski delavci tvrdke Majdič v Kranju 853 K; Miha Basak, Ljubljana, 30 K; Derganc Milan, Ljubljana, 30 kron; delavci tvrdke Wilman v Ljubljani, in sicer: Križaj Friderik 50 K, Erjavec Martin 50 K, Božič Pavel 50 K, Podpac Anton 50 K, Sirca Ivan 50 K, Rešek 20 K, Lampič 20 K, sodružica Staretova m sodrug Zupan iz tobačne tovarne v Ljubljani sta odračunala za oddelek strojništva svaščič 293 K, oddelek pakovanih svaščič 198 K, zavijanje zavojev tobaka 317.40 K, rezalnica tobaka 400 K, mizarska delavnica 321 K, ključavničarska delavnica 438 kron, pripravilnica za cigaretni tobak 185 K, oddelek za smodke I. 445 K za smodke II. 202.40 K, splošni oddelek 155 kron, požarni čuvaji 60 K, Matija Mele Ptuj 20 K. Skupno 5562.80 K.

Nikljasti drobiž. Vsled ministrskega sklepa z dne 27. marca 1920, št. 7218, določena je avstro-ogrskemu drobižu po 10 in 20 vinarjev iz niklja in pakfonga naslednja veljava v prometu: 10 vinarski velta 10 par ali 40 vinarjev ter 20 vinarski 20 par oziroma 80 vinarjev.

Belgrajska vlada še vedno ne odstopi. Najbrže čaka, da jo regent sam požene, kakor je svoj čas spodil z ljubljanske deželne vlade slavnega dr. Brejca. Za ministri bodo seveda leteli tudi vsi ljubljanski poverjeniki.

Parlament je pred kratkim „zboroval“. Bilo je navzočih par ducatov poslancev, vlada je pa poslala pismo, da se sej ne bo udeleževala več. Tak je klerikalni demokrazem.

Žepe si polnijo klerikalni poslanci. Vsak ima po 320 K na dan, a to jim še ne zadostuje, zato so predlagali, naj se plače poslancem zvišajo na 400 K dnevno. Na ta način bodo „zaslužili“ klerikalni poslanci samo v parlamentu eno četrtino milijona mesečno. Ej, znajo delati za ljudstvo klerikalci, znajo.

O volitvah ni čuti ničesar več. Zakaj tudi, kaj bi ne bilo škoda lepih kron in dinarjev, ki jih vlečejo klerikalni poslanci; po volitvah vse to neha, ker klerikalca seveda nihče več ne bo volil.

Bodoča ureditev naše države. Iz Belgrada poročajo, da je dovršen ustavni načrt, po katerem se uredi naša država. Država se razdeli na okrožja (županije), okraje in občine. Pokrajinskih enot bo devetero: 1. Slovenija s Prekmurjem;

2. Hrvatska in Slavonija z Medjimurjem in Reko; 3. Srem in Bačka; 4. Banat; 5. Bosna; 6. Črna gora, Hercegovina in Kotor z okolico; 7. Dalmacija; 8. Srbija; 9. Stara Srbija z Makedonijo.

Shodi po celi Sloveniji so propovedani. Dolgovi naše države znašajo danes 2155 milijonov kron visečega in 41.250 milijonov kron stalnega dolga, torej skupno 43 milijard 405 milijonov kron. K tem pa bo prišla še odkupnina za osvoboditev in del predvojnih avstroogrskih dolgov. Naše vlade pa delajo pri vsem tem veselo dolgove še naprej.

Kam je šlo žito? Uradno se razglša, da se je uvozilo v zadnjih petih mesecih na Kranjsko iz Banata in Slavonije 2818 vagonov žita in muke. A danes se tudi uradno razglša prežalostnost, da moke ni več. Kam je šla vsa ogromna množica? Mogoče je le dvojno: ali so moko utihotapili čez mejo ali pa jo brezvestni spekulantje skrivajo.

Zahvale.

Ob priliki izgube mojega sina dne 24. aprila 1920 mi je osrednje drušvo lesnih delavcev v Ljubljani naklonilo kot prvo pomoč znesek 500 K. Istotako so mi k pogrebni stroškom priskočili na pomoč stanovalci v hranilničnih hišah, ki so preskrbeli tudi vence. Vsem se tem potom zahvaljujem. Matovž Ječič.

Najtopleje se zahvaljujem vsem sočutnim darovalcem, ki so mi v moji bolezni priskočili na pomoč z zneskom 273 kron. — Franc Stojan, delavec v cinkarni Celje.

Vsem delavcem in delavkam na Separaciji se najtopleje zahvaljujem za podarjeno svoto 270 kron po sodr. Jožetu Stolcu, Stefaniji Jančar, Trbovlje.

Vsem delavcem v cementni tovarni izrekam tem potom najpresrčnejšo zahvalo za nabrano mi svoto 105 kron. — Berglas Miha, Trbovlje.

Najpresrčnejše se zahvaljujem vsem delavcem na Vrhodnem okrožju II za na-

brano mi svoto 240 kron ob času moje bolezni. — Arh Jakob, Trbovlje.

Vsem delavcem in delavkam na Separaciji, kakor iz predora III., izrekam najtoplejšo zahvalo za nabrano svoto 275 kron. — Komat Ivan, Trbovlje.

Vsem darovalcem na Vrhodnem okrožju I izrekam najpresrčnejšo zahvalo za nabrani znesek 465 kron za štiri sirote po umrlem Laurič Anton-u. Srčna hvala vsem! — Homski Jože, varuh, Trbovlje.

Obvestila.

Za žepne koledarje še nekateri tovariši niso odračunali. Prosim vse one, ki tega še niso storili, da tozadevne račune čim prej poravnajo. Kar je založba žepnih koledarjev za leto 1920, prejela nekaj neprodanih koledarjev nazaj, so isti na razpolago. Istotako ima še sodr. Rejc Valentin, Zelena jama, pošta Moste pri Ljubljani, tudi nekaj koledarjev na razpolago. Medvođa, J. C. Vaš dopis je dober. Ob priliki ga bomo porabili.

Polzeta. Oleda nabiranja denarja za ostale po žrtvah z dne 24. aprila 1920 se ravnaite po navodilih, ki jih najdete v članku, katerega objavljamo danes pod naslovom »Poziv«.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TORAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrgnjenje s pravim Fellerjevim fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatihi ali 2 voliki specialni steklenici 36 K.

Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K. — Zelodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 24, Hrvatska.

Razpis službe.

Pri podpisnem društvu je oddati mesto

društvenega tajnika.

Prosilci morajo biti izučeni mizarji, več časa organizirani, ter v društvenih poslih dobro izvežhani. Službo je nastopiti 1. junija t. l. Solidni prosilci, ki imajo tudi govorniški dar ter so v računanju in pisavi dobro podkovani, naj vpošljejo listnoročno pisano prošnjo do 20. maja t. l. na „Načelstvo Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju“ v Ljubljani, Selenburgova ulica 6, II. nadstr.

V Ljubljani, 4. maja 1920.

Zoró Vrltor, t. d. predsednik.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciškanska ulica šte. 6.

napisovane knjige i omljne uzorci.

Tiskovine za šole, kupstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredna za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Miši-podgane stenice-ščurki

In vsa golazna mora poginili ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljakim mišim 10-; za podgane in miši K 10-; za ščurke K 10-; posebno močna vrsta K 20-; posebno močna tinktura za stenice K 10-; uničevalec moljev K 10-; prašek za uši v ohihli in perilu K 6- in 10-; proti uraviljam K 10-; proti ušem pri perutinski K 10-; prašek proti mrčesu K 6- in 12-; mazilo proti ušem pri ljudih K 5- in 10-; mazilo za uši pri živini K 6- in 10-; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) in uraviljam K 10-; mazilo proti garjavi K 10-.

Pošilja po povzetju zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 3.

Sodrug I

Vlagajte svojo prihraniko v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.582.

Telefon Interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Vođe hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloge, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vioge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Olinceh pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trilžu na Goronjskem; na Savi (obč. Jesonice) na Goronjskem; za Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Močica, Črna l., Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; St. Lovrenc na Pohorju; Esauzik; Pragersko; Kriza pri Trbiču; Sv. Ana pri Trilžu; Gorje pri Bledu; Storo pri Celju; Pala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaska Slatina; Radoče-Zidanost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago pošne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljave pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.

KAJO DELIC

draguljar in sinstar

Ljubljana, Miklošjeva ulica šte. 4.

priznana avtor

zlatarske in draguljarske delavnice

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebravanje itd. V zalogi ima zlatosce in srebrnina, poročne prelase po vseh vzorcih in merah, nraue i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa iznajava za novo blago.